

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

ЛЕЩУК ГАЛИНИ ВАСИЛІВНИ

«Теоретико-прикладні засади інвестиційного забезпечення
розвитку інфраструктури регіону»,

яку подано до захисту в спеціалізовану вчену раду
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»

Міністерства освіти і науки України на здобуття наукового ступеня
доктора економічних наук за спеціальністю

08.00.05 – Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка

Актуальність теми дисертації та її зв'язок з науковими темами

На сучасному етапі трансформації ринкової економіки питанням розвитку інфраструктури регіону привертають увагу як науковців так і практиків. Не потребує додаткового обґрунтування той факт, що головною умовою розвитку інфраструктури регіону є інвестиції, а залучення та використання яких ускладнюють через велику кількість проблем розвитку економіки країни. Отже, існуючі макроекономічні проблеми створюють перепони ефективного інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіонів. У цьому зв'язку проблематика розробки теоретичних засад, методичних підходів та інструментів інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіонів окреслюється широким спектром досі невирішених науково-практичних проблем. Сучасна регіональна економіка повинна ґрунтуватися як на теоретичних, так і на методологічних принципах, які враховують проблеми залучення та ефективного використання інвестицій.

Необхідність розробки теоретико-методологічного підґрунтя та практичного інструментарію інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіонів на основі його концептуалізації та імітаційного моделювання на засадах партиципаторності обумовлюють актуальність теми дисертаційної роботи Лещук Г.В. та її практичну значущість. З огляду на вище наведене особливого значення набуває запропонована здобувачем тема дослідження «Теоретико-прикладні засади інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіону».

Дисертаційна робота Лещук Г.В. за науковою спрямованістю відповідає тематиці науково-дослідних робіт Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» Міністерства освіти і науки України. Зокрема, автор узяв участь у виконанні держбюджетних тем «Моделювання процесів управління в соціально-економічних системах» (номер державної реєстрації 0113U005083), «Розробка організаційно-економічного механізму удосконалення виробничо-господарських структур регіону» (номер державної реєстрації 0111U000875).

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень

Ознайомлення з матеріалами дисертації, змістом автореферату та публікаціями автора дозволило дійти висновку, що положення, висновки та рекомендації дослідження є обґрунтованими і достовірними.

Теоретичною основою дисертації послуговували фундаментальні положення економічної теорії, регіональної економіки, інвестування, імітаційного моделювання, економічного аналізу, наукові праці вітчизняних і зарубіжних науковців у сфері інвестиційного забезпечення розвитку регіонів та інфраструктури. Інформаційну базу дослідження становлять закони України та постанови Кабінету Міністрів України у сфері регіонального розвитку, Державної служби статистики України, законодавчі й нормативні акти, матеріали періодичних видань та засобів масової інформації. Основні положення дисертаційного дослідження пройшли всі види апробації: вони опубліковані, впроваджені. Отримані результати також пройшли апробацію на науково-практичних конференціях різного рівня.

Отже, результати дисертації Г.В. Лещук є достатнім чином апробованими, обґрунтованими і достовірними.

Наукова новизна отриманих результатів

Основний науковий результат дисертаційної роботи полягає у формуванні теоретико-методологічного підґрунтя та практичного інструментарію інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіонів на основі його концептуалізації та імітаційного моделювання на засадах партиципаторності. Оцінку нових наукових результатів, отриманих дисертантом в процесі дослідження, можна звести до такого.

1. Запропоновано концептуалізацію інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіонів в основу якої покладено ідею гармонізації розробленого концепту інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіону та концептуального підходу до формування інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіонів, який передбачає проведення п'ятиетапного дослідження у відповідності до висунутих логічно-пов'язаних гіпотез (с. 84-98).

2. Сформовано поле конструктивів у складі партиципаторної моделі розвитку інвестиційної інфраструктури регіону, управлінського супроводу розвитку інфраструктури регіону в контексті регіональної інвестиційної політики та індексу інвестиційної привабливості регіону, емпірична аплікація яких створює підґрунття для розбудови інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіонів (с. 306-392).

3. Розроблено партиципаторну модель (public value) розвитку інвестиційної інфраструктури регіону, яка враховує багатоаспектність відносин та узгодженість інтересів інститутів інвестиційної інфраструктури регіону: регіональних органів влади, підприємців, інвесторів, громадських організацій і зацікавлених груп, які прагнуть і ставлять собі за мету економічний й соціальний розвиток регіону, що сприяє розвитку загальної інфраструктури регіону та підвищенню індексу його інвестиційної привабливості (с. 306-342).

4. В роботі було уточнене змістовне наповнення регіональної інвестиційної політики регіону шляхом інкорпорування управлінського супроводу розвитку інфраструктури регіонів в контекст регіональної інвестиційної політики, яка

потребує створення дієвої тринітарної системи управління (державне управління, громадське регулювання та ринкове саморегулювання) (с. 362-392).

В дисертаційній роботі удосконалено:

методичне забезпечення оцінки ризиків та ефективності інвестиційних проектів з розвитку інфраструктури регіонів шляхом контраверсійного об'єднання методів симуляційного аналізу Монте Карло, ймовірно-статистичного оцінювання ризиків і аналізу чутливості показників ефективності інвестиційних проектів (с.184-231);

підхід до мінімізації ризиків інвестиційних проектів задля розвитку інфраструктури регіону шляхом використання критерію максимуму для оцінки ефективності інвестиційних проектів в матричній інтерпретації (матриця показників ефективності інвестиційних проектів) (с. 232-248);

підхід до імітаційного моделювання інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіонів шляхом побудови та апробації імітаційної моделі, яку сформовано на основі показників інвестиційного забезпечення та матриць з коефіцієнтами парної кореляції між досліджуваними показниками і які доцільно використовувати задля прогнозування тенденцій розвитку інвестиційної діяльності регіонів, а також її впливу на соціально-економічний стан регіону (с.289-301);

дістали подальшого розвитку теоретичні положення розвитку інвестиційної інфраструктури регіону шляхом узагальнення наукових підходів до трактування сутності понять «інфраструктура» і «інфраструктура регіону» та виокремлення такого виду інфраструктури як інвестиційна інфраструктура регіону (с.30-62);

визначено умови розвитку інвестиційної інфраструктури регіонів на основі аналізу динаміки надходжень обсягів інвестицій в основний капітал за видами економічної діяльності, кон'юнктури інвестиційного ринку та особливостей венчурного підприємництва в Україні, це дозволило установити, що сучасна кон'юнктура інвестиційного ринку України заходиться на фазі підйому (с. 63-83);

розвинуто підхід до вияву тенденцій у розвитку інфраструктури регіонів, як передумови формування його інвестиційного забезпечення шляхом визначення та аналізу комплементарних показників, динаміки розвитку транспортної,

інформаційної, інженерно-технічної, екологічної, рекреаційної, освітньої, медичної, культурної й соціальної інфраструктури, що дало змогу встановити видовий та загальний рівень розвитку інфраструктури регіонів (с.102-128);

узагальнено інструментарій (стимули) інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіону шляхом їх систематизації за результатами чого виокремлено кластерні структури – як сучасний інструмент інвестиційного забезпечення, що стало підставою для розробки технології формування кластерних структур в контексті інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіону та континууму залучення інвестиційних ресурсів в економіку регіону з урахуванням вимог інвестиційної безпеки суб'єктів господарювання (с. 129-155);

розвинуто підхід до використання контролінгу як інструменту інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіону на основі узагальнення видів контролінгу, класифікації тематичних інструментів контролінгу, визначення його функцій, що дало змогу сформувати процедуру проведення контролінгу, яка містить чотири етапи (інвестиційне планування, інвестиційний аналіз, інвестиційний моніторинг та інвестиційний контроль) та передбачає проведення інвестиційного моніторингу за напрямками: інвестиційний розвиток і розвиток інфраструктури (с.);

розвинуто підхід до ідентифікації синергетичного ефекту інвестиційних проектів, який передбачає, що позитивний/негативний синергетичний ефект виникає на всіх фазах реалізації інвестиційних проектів (передінвестиційній, інвестиційній і експлуатаційній), який слід оцінювати та прогнозувати (с. 156-181);

побудовано когнітивну карту - координат (x,y,z) інвестиційної привабливості регіонів на основі використання базисних показників, цільових чинників і чинників – індикаторів інвестиційної привабливості регіону, виявлення зв'язків між ними, що дозволяє ідентифікувати позитивні/негативні тенденції інвестиційних процесів в регіоні (с.275-288).

Дисертаційна робота Лещук Г.В. є завершеним науковим дослідженням, у якому розроблені теоретико-методологічне підґрунтя та практичний інструментарій інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіонів на основі його концептуалізації та імітаційного моделювання на засадах партиципаторності.

Роботу виконано на достатньо високому науковому рівні, отримані результати містять наукову новизну і мають практичне значення. Наукові положення, що виносяться на захист, є новими і мають практичне значення, що підтверджує особистий внесок автора у розробку вибраної наукової проблеми.

Дискусійні положення та недоліки дисертаційної роботи

Високо оцінюючи результати дослідження, слід відзначити, що не всі положення роботи є бездоганними. Вона містить деякі дискусійні питання та недоліки, до яких слід віднести такі.

1. У першому розділі дисертаційної роботи автором запропоновано концептуалізацію інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіонів в основу якої покладено ідею гармонізації розробленого концепту інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіону та концептуального підходу до формування інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіонів, який передбачає проведення п'ятиетапного дослідження у відповідності до висунутих логічно-пов'язаних гіпотез. Проте не ясно, у чому саме полягає ця гармонізація.

2. Автор проводить ґрунтовні емпіричні дослідження у першому та другому розділі, проте період дослідження постійно змінюється. Динаміку інвестицій в основний капітал за видами економічної діяльності (рис.1.2) подано за сім років (2010-2016 роки), результати фінансування ДФРР програм та проектів регіонального розвитку Західних регіонів України (рис.2.2) досліджено за чотири роки (2014-2017 рр), динаміку індексу якості інфраструктури України (складника індексу глобальної конкурентоспроможності) досліджено за п'ять років (2011-2015 рр.) (рис. 2.8).

3. У третьому розділі дисертаційної роботи автором подано порядок розрахунку очікуваної вартості NVP інвестиційного проекту в економічному просторі регіону, який доречно було апробувати.

4. Автором іноді некоректно використовується графічний метод дослідження, а саме, на рис. 4.5. подано порівняльну динаміку прямих іноземних інвестицій у Львівську область у 2015 році за допомогою багатокутника. Використання такого

виду графіку частіше застосовується для оцінки конкурентоспроможності регіону тощо.

5. У параграфі 5.2. «Управлінський супровід розвитку інфраструктури регіону за умов інвестицій» автором побудовано рейтинг інвестиційної привабливості регіонів України за 2017 рік (таблиця 5.5). Але хронологія рейтингу чомусь подано в зворотньому порядку. Спочатку оцінюється 4 квартал 2017 року, потім 3 квартал, 2 квартал і наприкінці 1 квартал 2017 року.

Проте наведені дискусійні положення і недоліки істотно не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації Лещук Г.В. «Теоретико-прикладні засади інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіону».

Практична значущість результатів дослідження

Одержані результати та розроблені рекомендації становлять методичну базу щодо інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіону. До результатів, які мають найбільше практичне значення, належать: технологія формування кластерних структур в контексті інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіону, методичне забезпечення оцінки ризиків та ефективності інвестиційних проектів з розвитку інфраструктури регіонів; підхід до ідентифікації синергетичного ефекту від реалізації інвестиційних проектів задля розвитку інфраструктури регіонів, побудови когнітивної карти-координат інвестиційної привабливості регіонів, підхід до імітаційного моделювання інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіонів.

Практична значущість отриманих здобувачем результатів підтверджується успішним впровадженням їх у практичну діяльність Департаменту економічного розвитку, промисловості та інфраструктури Івано-Франківської обласної державної адміністрації, Департаменту економічної політики Львівської обласної державної адміністрації, Державної інноваційної фінансово-кредитної установи Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, у навчальному процесі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» м. Івано-

Франківськ. Основні результати дисертаційного дослідження докладались й обговорювалися на 21 науково-практичних конференціях різного рівня.

Повнота викладення в опублікованих працях наукових положень, висновків і рекомендацій

Основні положення дисертації опубліковано в 48 наукових працях, зокрема: 1 одноосібна монографія; 26 наукові статті, з них – 11 у наукових фахових виданнях України, 15 статей у виданнях іноземних держав та у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз; 21 публікацій за матеріалами конференцій. Загальний обсяг публікацій становить 43,33 ум. друк. арк., особисто здобувачу належить 36,22 ум. друк. арк. Викладення матеріалу дисертації є послідовним, науково обґрунтованим, спостерігається логічний зв'язок проблем, що досліджуються.

Загальний висновок

Дисертація Лещук Г.В. є самостійною завершеною науковою працею, а отримані нові науково обґрунтовані результати у сукупності розв'язують важливу науково-прикладну проблему щодо формуванні теоретико-методологічного підґрунтя та практичного інструментарію інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіонів на основі його концептуалізації та імітаційного моделювання на засадах партиципаторності.

Зміст дисертаційного дослідження відповідає обраній темі, забезпечує досягнення поставленої мети і завдань дослідження. Оформлення дисертації та автореферату в цілому відповідає вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття доктора економічних наук. Автореферат дисертації в повній мірі розкриває її основні положення та відображає зміст і структуру роботи.

Належний науково-теоретичний рівень, аргументованість і вірогідність отриманих висновків і рекомендацій, наукова новизна, теоретико-методичне і практичне значення роботи дають підстави для висновку, що дисертаційна робота

Лещук Г.В. «Теоретико-прикладні засади інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіону» за формальними та змістовними ознаками відповідає вимогам пп. 9,10,12,14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 656 від 19.08.2015 р. та №1159 від 30.12.2015 р. та № 567 від 27.07.2016 р.), що пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук.

Таким чином, на підставі проведеного аналізу, можна зробити висновок, що дисертаційна робота Лещук Галини Василівни тему «Теоретико-прикладні засади інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіону» за своїм змістом повністю відповідає паспорту спеціальності 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка», а її автор, Лещук Галина Василівна, заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.05 – Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економічної безпеки,
публічного управління та адміністрування
Житомирського державного технологічного
університету Міністерства освіти і науки України

Є.М. Ахромкін

Підпис д.е.н, проф. Є.М. Ахромкіна засвідчую:

Учений секретар ЖДТУ,
к.н.держ.упр.

Л.В. Сергієнко

Трикарпатський національний
університет ім. Василя Стефанива
Учен. секретар № 030245748
10. 09 20 18